JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Korruptsioonivastase seaduse revisjon

Töörühma koosolek

Tallinn, 16.06.2026

Koosoleku päevakord

1. Koosoleku esmärkide tutvustus
2. Temaatiliste probleemiplokkide lahenduste arutelu
3. Järgmised sammud

Koosoleku eesmärgid

- Jätkata lahendusvariantide kaardistamist
- Sõnastada iga teema puhul realistlikud võimalikud suunad
- Hinnata nende esmast mõju ja riske
- Kaardistada lahtised küsimused edasiseks tööks

KVS revisjoni töörühm (16.06.2026 seisuga)

- Justiits- ja Digiministeerium – Eduard Odinets, Kätlin-Chris Kruusmaa
- Siseministeerium – Mati Ombler
- Eesti Advokatuur – Kadri Matteus
- Riigiprokuratuur – Alar Lehesmets
- Riigikohus – Mattias Jõgi
- Kaitsepolitseiamet – Jaanus Kann
- Politsei- ja Piirivalveamet – Aivar Sepp
- **Eesti Linnade ja Valdade Liit – ??**
- Ametnikueetika Nõukogu – Jüri Mölder
- MTÜ Korruptsioonivaba Eesti – Steven-Hristo Evestus
- Tartu Ülikooli õigusteaduskond – Laura Aiaots
- ekspertidena – Markus Kärner, Tanel Kalmet

Süsteemsed probleemiplokid

- KVS–KarS suhe
- Ametiisiku mõiste ja avalik ülesanne
- Seotud isiku regulatsioon
- Toimingupiirangute ja HMS suhe
- Toimingupiirangute erandid
- KVS regulatsioonimudel
- Avaliku ja erasektori piir
- Lobitegevus ja pöörduksed
- Rakendamine ja institutsionaalne korraldus

Eesti Vabariik

Arutelu fookus iga teema puhul

- Millised on realistlikud lahendusvariandid
- Milline on nende esmane mõju
  - ✓ mõju õigusselgusele
  - ✓ halduskoormus
  - ✓ rakendatavus praktikas
  - ✓ põhiõiguste riive
  - ✓ poliitiline teostatavus
- Millised riskid ja probleemid jäävad alles

Eesti Vabariik

KVS–KarS suhe – probleem

- KVS ennetusnormide rikkumine võib kaasa tuua kriminaalvastutuse
- KarS § 300¹ tugineb KVS normidele blankettnormina
- Karistatavuse ulatus kujuneb suurel määral KVS normide tõlgendamisel
- Tekib pinge ennetusõiguse ja karistusõiguse vahel

Eesti Vabariik

KVS–KarS suhe – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv loogika
  - ✓ ennetusnormide rikkumine jääb kuriteoks
  - ✓ täpsustada norme ja praktikat
- B – astmeline vastutussüsteem
  - ✓ eristada formaalset rikkumist
  - ✓ olulist rikkumist
  - ✓ kriminaalvastutust
- C – eraldada ennetus ja karistus
  - ✓ KVS jääb ennetuslikuks
  - ✓ KarS sisaldab iseseisvaid koosseise
- D – loobuda kriminaliseerimisest
  - ✓ toimingupiirangu rikkumine ei ole enam kuritegu
  - ✓ vastutus jääb muudele tasanditele

KVS–KarS suhe – aruteluküsimused

- Kas iga toimingupiirangu rikkumine peaks olema potentsiaalselt kuritegu?
- Kuidas määratleda kriminaalvastutuse lävend?
- Kas kehtiv süsteem eristab piisavalt formaalset ja sisulist rikkumist?
- Milline peaks olema ennetusnormide ja karistusnormide vaheline suhe?
- Kas toimingupiirangu rikkumine peaks üldse olema kriminaalkorras karistatav?

Eesti Vabariik

KVS mudel – probleem

- KVS ühendab ennetuse ja vastutuse
- Ennetusnormid toimivad samaaegselt vastutuse alusena
- Puudub selge piir riskide juhtimise ja karistamise vahel
- Pole selge, milline on seaduse põhifunktsioon

Eesti Vabariik

KVS mudel – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv kombineeritud mudel
  - ✓ ennetus ja vastutus jäävad seotuks
  - ✓ rõhk juhistel ja praktikal
- B – lahutada KVS ja KarS
  - ✓ KVS keskendub ennetusele
  - ✓ KarS sätestab iseseisvad koosseisud
- C – riskipõhine ennetusmudel
  - ✓ rõhk riskide juhtimisel
  - ✓ suurem vastutus organisatsioonidele

KVS mudel – aruteluküsimused

- Kas KVS peaks olema eelkõige ennetuslik seadus?
- Millisel määral peaks ennetusnormide rikkumine viima vastutuseni?
- Kas kriminaalvastutus peaks sõltuma KVS normidest?
- Kas erineva raskusastmega rikkumisi tuleks eristada?
- Milline mudel toetaks kõige paremini korruptsiooniennetust?

Eesti Vabariik

Avaliku ja erasektori piir – probleem

- Avaliku ja erasektori piir on muutunud hägusamaks
- Avalikke ülesandeid täidetakse eraõiguslikes vormides
- Praktikas ei ole alati selge, millal KVS kohaldub
- Sarnaseid riske käsitletakse erinevalt sõltuvalt organisatsiooni vormist

Avaliku ja erasektori piir – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv mudel
  - ✓ rõhk juhistel ja praktikal
- B – tugevdada funktsionaalset lähenemist
  - ✓ kohaldamine sõltub ülesandest
  - ✓ mitte organisatsiooni vormist
- C – diferentseeritud lähenemine
  - ✓ erinevad riskitasemed
  - ✓ võimalus laiendada osa meetmeid erasektorile

Eesti Vabariik

Avaliku ja erasektori piir – aruteluküsimused

- Kas kohaldamisala peaks sõltuma vormist või funktsioonist?
- Kas sarnase riskiga olukordi tuleks käsitleda ühtemoodi?
- Kuidas määratleda avaliku ülesande täitmine piisavalt selgelt?
- Milline lahendus tagaks parima tasakaalu ulatuse ja rakendatavuse vahel?

Eesti Vabariik

Lobitegevus ja pöörduksed – probleem

- Lobitegevus ei ole terviklikult reguleeritud
- Pöörduksed on reguleeritud vaid osaliselt
- Oluline osa mõjutustegevusest toimub enne formaalset menetlust
- Puudub ühtne ja siduv raamistik kogu ametiisiku tegevustsükli jaoks

Eesti Vabariik

Lobitegevus ja pöörduksed – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv osaline süsteem
  - ✓ KVS + ATS + hea tava
- B – täiendada olemasolevaid regulatsioone
  - ✓ läbipaistvusnõuded
  - ✓ ATS täiendamine
- C – terviklik regulatsioon
  - ✓ lobitegevus
  - ✓ pöörduksed
  - ✓ läbipaistvus
- D – piiratud läbipaistvusmudel
  - ✓ rõhk kohtumiste avalikustamisel
  - ✓ pöörduksed jäävad valdavalt ATS-i raamistikku

Eesti Vabariik

Lobitegevus ja pöörduksed – aruteluküsimused

- Kas lobitegevus vajab eraldi regulatsiooni?
- Kuidas tagada läbipaistvus enne formaalset menetlust?
- Kas ametijärgseid piiranguid tuleks laiendada?
- Kuidas käsitleda avaliku ja erasektori vahelist liikumist tervikuna?
- Kas regulatsioon peaks hõlmama kõiki KVS adressaate või ainult kõrgema riskiga rolle?

Eesti Vabariik

Rakendamine – probleem

- Praktika ja tõlgendamine on ebaühtlane
- Nõustamine ja juhendamine ei ole süsteemsed
- Koordineerija roll ei ole piisavalt selgelt sisustatud
- Puudub terviklik institutsionaalne raamistik

Rakendamine – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv mudel
  - ✓ rõhk juhistel ja praktikal
- B – tugevdada koordineerija rolli
  - ✓ täpsustada KVS § 8
  - ✓ tugevdada juhendamist
- C – terviklik institutsionaalne mudel
  - ✓ eristada nõustamine
  - ✓ järelevalve
  - ✓ kontroll
  - ✓ tagada ühtne rakendamine

Eesti Vabariik

Rakendamine – aruteluküsimused

- Kas KVS § 8 roll vajab täpsustamist?
- Kuidas tagada usaldusväärne ja konfidentsiaalne nõustamine?
- Kas nõustamine ja järelevalve peaksid olema eraldatud?
- Milline mudel tagaks kõige paremini ühtse praktika?
- Kas süsteem peaks olema kesksem või jätkuvalt detsentraliseeritud?

Eesti Vabariik

Järgmised sammud

Kirjalik sisend, mis täpsustab või täiendab koosolekul käsitletut.
Võib hõlmata näiteks:

- probleemikirjelduse ja kitsaskohtade täpsustust;
- võimalikke lahendussuundi regulatsiooni või praktika muutmiseks;
- esmast mõju hinnangut (õigusselgus, halduskoormus, rakendatavus, põhiõiguste riive, poliitiline teostatavus);
- riske ja lahtiseid küsimusi;
- vajadust õigusanalüüsiks / võrdlevaks analüüsiks / praktika kaardistuseks.

Tähtaeg ?

Järgmine koosolek ?

Eesti Vabariik

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Aitäh panustamast!

Eduard Odinets, KVS revisjoni projektijuht

Kriminaalpoliitika osakond, Justiits- ja Digiministeerium

Eduard.Odinets@justdigi.ee, 5380 8478